

PROVINCIERAAD VAN ANTWERPEN

Vergadering van 23 november 2017

Toelichting

Bevoegd deputatielid: Luk Lemmens

Telefoon: 03 240 52 65

Agenda nr. 2/9

Provinciale initiatieven. Dienstverlenende vereniging IKA.
Toelichting bij het beleid van de vereniging. Kennisname.

VOORSTEL VOLLEDIGE SPLITSING VLAAMSE FINANCIERINGSVERENIGINGEN KRACHTLIJNEN

Deze nota geeft de krachtlijnen weer van een voorstel tot volledige splitsing van de Vlaamse financieringsverenigingen, in casu Figga, Finea, Fingem, Finilek, Finiwo en Ika. Aangezien het louter de hoofdlijnen betreft, dient alle gebruikte terminologie in deze nota dan ook vanuit een taalkundig oogpunt te worden aanzien, niet als juridische of economische terminologie stricto sensu.

Inhoudelijk sluit het voorstel aan bij de visienota van de Vlaamse regering over de distributienetbeheerders, hun werkmaatschappijen en de financieringsverenigingen. Zoals uit deze nota zal blijken, zou wel een werkwijze worden behouden die een ruime gemeentelijke autonomie garandeert.

1. HUIDIGE TOESTAND

De zes Vlaamse financieringsverenigingen Figga, Finea, Fingem, Finilek, Finiwo en Ika, waarvan het secretariaat en de boekhouding door Intermixt worden verzorgd, hebben een viervoudig doel. Ten eerste, mee instaan voor de publieke verankering van de transportnetbeheerders (TNB's) Fluxys en Elia via de respectieve holdings Publigas en Publi-T. Ten tweede, de steden en gemeenten (financieel) betrekken bij hernieuwbare projecten. Ten derde, dividenden voor de steden en gemeenten genereren via de realisatie van de eerste twee doelstellingen. Ten vierde, de financiering verzorgen van participaties en investeringen van de steden en gemeenten.

Alhoewel de huidige werking van de financieringsverenigingen geenszins als problematisch hoeft te worden aanzien, kan niet worden ontkend dat de verschillende doelstellingen vooral om eerder historisch-fiscale redenen zijn samengebracht. Vanuit Intermixt werd dan ook de vraag gesteld of een andere structuur niet beter zou aansluiten bij de huidige organisatie van de energiemarkt, temeer daar ook de rol van Intermixt als nationaal overlegplatform is voorbijgestreefd.

2. HOOFDLIJNEN VOORSTEL

Het voorstel bestaat uit een stopzetting van de activiteiten van Intermixt en een volledige splitsing van de activiteiten van de financieringsverenigingen:

- **Intermixt** stopt als federale stichting van openbaar nut haar activiteiten. Intermixt treedt niet langer op als overlegplatform, noch als beheerder van de Vlaamse financieringsverenigingen. Ook de ondersteuning vanuit Intermixt aan Publi-T en Publigas wordt stopgezet.
- De belangen van de Vlaamse financieringsverenigingen in Publigas en Publi-T zouden worden afgesplitst en overgebracht naar de respectieve distributienetbeheerders (DNB's). Concreet worden dan Iveka, Intergem, Imewo, ... aandeelhouders van Publi-T en Publigas in plaats van Ika, Fingem, Finiwo, ... Samen met de activa zouden ook eventuele betrokken leningen in de DNB's worden ondergebracht.
- Voortaan zou de opvolging door de raden van bestuur en de regionale bestuurscomités van de respectieve DNB's gebeuren. Enkele betrokken werknemers die overstappen van Intermixt naar Eandis System Operator zouden deze opvolging mee organiseren, alsook een eenduidige informatiedoorstroming naar de steden en gemeenten verzorgen.
- Door deze horizontale inkanteling kunnen de steden en gemeenten het grootste deel van hun activa in de financieringsvereniging inruilen voor een nieuw type DNB-aandelen. Inderdaad, voor de belangen in Publi-T en Publigas zouden volledig afzonderlijke rekeningsectoren worden bijgehouden.
- Alhoewel deze inkanteling een beheersoverdracht naar de DNB's zou inhouden, zou de bestaande lokale betrokkenheid gerespecteerd blijven door de afzonderlijke rekeningsectoren die de winstrechten bepalen. Bovendien zouden bij nieuwe investeringen van de DNB's in Publi-T en Publigas de steden en gemeenten nog steeds geraadpleegd worden, net als nu het geval is.
- De voormelde werknemers van Eandis die instaan voor de opvolging van Publi-T en Publigas voor de Vlaamse gemeentelijke aandeelhouders zouden ook (deels) instaan voor het dagelijks beheer van beide holdings zelf, in voorkomend geval samen met collega's van de andere regio's.
- Tezelfdertijd met deze inkanteling van de belangen in transportnetbeheer, zouden alle **hernieuwbare participaties** van de zes verenigingen worden afgesplitst en ondergebracht in één nieuwe vennootschap, in casu een cvba met de naam "Zefier". Samen met de activa zouden ook de betrokken leningen in deze vennootschap worden ondergebracht.
- Het is de bedoeling dat de cvba via **statutaire bepalingen** de huidige werkwijze, die een grote lokale betrokkenheid garandeert, behoudt en de steden en gemeenten dus zelf kunnen beslissen in welke projecten ze willen investeren. Dat impliceert ook het behoud van afzonderlijke rekeningsectoren als basis voor de winstverdeling.

Twee werknemers van Intermixt zouden overstappen naar deze nieuwe cvba om het **beheer** ervan te verzekeren.

- Voor wat de **financieringsopdracht** van de verenigingen betreft zouden de bestaande leningen die zijn aangegaan ter financiering van DNB-aandelen en investeringen van gemeenten (de vroegere buitengewone dienst) in de DNB's worden ondergebracht.
- Na deze volledige splitsing zouden de financieringsverenigingen automatisch ophouden te bestaan.

3. VOORDELEN

De voorgestelde operatie biedt verschillende voordelen:

- Het principe van de **unbundling** houdt in dat gereguleerde netactiviteiten moeten gescheiden zijn van commerciële activiteiten in productie en levering. Het bundelen van de belangen in het gereguleerde transport- en distributienetbeheer enerzijds en het volledig afsplitsen van de hernieuwbare energieproductie anderzijds sluit beter aan bij de huidige organisatie van de energiemarkt.
- Een **vereenvoudiging** van de intergemeentelijke structuren.
- Een belangrijke **versterking** van de **balansen** van de DNB's door de inkanteling van de belangen in Publi-T en Publigas.
- De **inkanteling** van de belangen in Publi-T en Publigas in de DNB's is **horizontaal**, wat inhoudt dat de participaties niet verder van de steden en gemeenten komen te staan en de vereenvoudiging dus niet leidt tot een verlies aan gemeentelijke invloed, terwijl wel een meer eenduidige en gestructureerde informatiedoorstroming naar de steden en gemeenten in het vooruitzicht kan worden gesteld. Daarenboven zullen afzonderlijke rekeningsectoren ook vanuit regulatorisch oogpunt noodzakelijk zijn, wat garanties biedt inzake transparantie naar de steden en gemeenten toe.
- De vennootschapsvorm van een cvba voor hernieuwbare projecten biedt een grotere **flexibiliteit** aan de deelnemende steden en gemeenten dan een dienstverlenende vereniging, waarbij zowel toetreding als uittreding geen sinecure is. Ook tegenover een nv biedt de coöperatieve vennootschapsvorm voordelen: een uitstap kan vlotter worden georganiseerd en een kapitaaloperatie vergt via systemen van variabel kapitaal minder formaliteiten (bijvoorbeeld geen tussenkomst van een notaris).
- In een cvba is desgewenst een vorm van **burgercoöperatie** mogelijk, wat niet het geval is bij een dienstverlenende vereniging. Indien in de verdere toekomst de holding voldoende omvang zou krijgen dat een beursgang tot de mogelijkheden behoort, zou de cvba kunnen worden omgevormd tot een nv (uiteraard mits goedkeuring van de steden en gemeenten).

- Via **statutaire bepalingen**, zowel op niveau van de DNB's als op niveau van de hernieuwbare cvba, zou de huidige lokale betrokkenheid gerespecteerd blijven.
- Deze herstructurering laat toe de huidige werking van **Intermixt** en de bijbehorende financiële bijdragen stop te zetten.

4. GOVERNANCE DNB'S – PUBLI-T EN PUBLIGAS

Inkanteling bestaande belangen

- Door de horizontale inkanteling van de belangen in Publigas en Publi-T in de DNB's zouden de steden en gemeenten hun **vermogensbestanddelen** van de financieringsvereniging die op deze activiteiten betrekking hebben inruilen voor DNB-vermogensbestanddelen die eveneens specifiek aan deze activiteiten worden gekoppeld.
- Zo zou het **kapitaal** van elke DNB voortaan vier soorten aandelen omvatten, met name DNB aardgas, DNB elektriciteit, TNB aardgas (Publigas) en TNB elektriciteit (Publi-T). Ook eventuele **reserves** die zijn aangewend voor investeringen in Publi-T en Publigas zouden mee in de DNB's worden ingekanteld en in afzonderlijke rekeningsectoren worden bijgehouden. Dat alles op basis van de huidige situaties binnen de financieringsverenigingen.
- Daarnaast zouden vanuit de financieringsverenigingen ook investeringen in Publi-T en/of Publigas worden ingekanteld die niet met eigen vermogen maar met **schulden** zijn gefinancierd en waarbij de intresten en gebeurlijke kapitaalaflossingen apart zullen worden verrekend. Dat alles opnieuw op basis van de huidige situaties binnen de financieringsverenigingen en dus de besluiten van de steden en gemeenten.
- Via deze werkwijze zou weliswaar een **beheersoverdracht** plaatsvinden, maar wordt de bestaande werkwijze met een grote lokale betrokkenheid gerespecteerd. De beheersoverdracht zou trouwens plaatsvinden bij de goedkeuring van de inkanteling, uiteraard mits minstens 75% van de stemmen op de buitengewone algemene vergadering van de desbetreffende financieringsvereniging de splitsing goedkeurt.
- Belangrijk is dat voor de steden en gemeenten een duidelijk **overzicht** wordt opgesteld waarbij de huidige situatie wordt vergeleken met de nieuwe situatie, zowel inzake kapitaalverhoudingen, stemrechten als winstdeelnamen. Hiertoe dienen samen met alle commissaris-revisoren ruilverhoudingen te worden vastgelegd. De structuur en principes kunnen worden vastgelegd op basis van tussentijdse balansen per 30 juni 2017, waarna de definitieve ruilvoeten voor de splitsing zouden worden bepaald op basis van de afsluitingen per 31 december 2017.
- De leningen die door de financieringsverenigingen zijn aangegaan om investeringen van de gemeenten zelf te financieren (de vroegere buitengewone dienst) zouden mee in de DNB's worden ingekanteld en een uitdovend karakter hebben. Lees: de bestaande overeenkomsten en dus (aflossings)termijnen worden gerespecteerd, maar er worden in hoofde van de gemeenten geen nieuwe constructies opgezet. Ook de bestaande leningen

die zijn aangegaan om aandelen in de DNB's te financieren worden in de betrokken DNB ingekanteld.

Werkwijze bij nieuwe investeringen

- Om de huidige werkwijze met zijn grote lokale betrokkenheid te respecteren zouden de steden en gemeenten steeds geraadpleegd worden bij een mogelijke **bijkomende investering** van de DNB's in Publi-T of Publigas.
- Concreet: indien de raad van bestuur van een DNB zich voorstander toont van een investering in Publi-T of Publigas, zal op niveau van de DNB steeds een kapitaalverhoging worden voorgesteld, door de uitgifte van aandelen "TNB aardgas" of "TNB elektriciteit", waarbij de steden en gemeenten dan de keuze hebben niet in te schrijven, in te schrijven met eigen middelen of in te schrijven en de DNB te verzoeken hiervoor een passende schuldfinanciering te voorzien. Dat alles met respect voor de voorkeurrechten per rekeningsector.
- Via deze werkwijze zou, zoals eerder gesteld, weliswaar een beheersoverdracht plaatsvinden, maar wordt geen enkele stad of gemeente zonder inspraak meegetrokken in nieuwe investeringen of uitbreidingen van bestaande investeringen.

Bestuur

- Wat de stemrechten op de **algemene vergadering** betreft zouden de algemene regels van het vennootschapsrecht worden gevolgd, behoudens enkele specifieke bepalingen die bepaalde rechten van enerzijds de DNB-aandelen en anderzijds de TNB-aandelen vrijwaren.
- Indien de decretale aanpassingen die de Vlaamse regering voorstaat uitvoering krijgen, zal de huidige samenstelling van de **raden van bestuur** van de DNB's behouden blijven en worden de regionale bestuurscomités omgevormd tot regionale overlegcomités. We dienen te beklemtonen dat deze operatie volledig los staat van de voorliggende herstructurering. Anders gesteld: indien de financieringsverenigingen gewoon zouden blijven bestaan, dan zouden zij hun raden van bestuur moeten terugbrengen tot maximaal 15 leden.
- De werknemers die instaan voor het beheer van de belangen binnen de DNB's zouden regelmatig verslag uitbrengen over Publi-T, Publigas, Elia en Fluxys aan zowel de raden van bestuur van de DNB's als de regionale comités. De opvolging zou ook een onderdeel worden van de periodieke **informatiesessies** die Eandis organiseert voor gemeentelijke mandatarissen en ambtenaren.

5. GOVERNANCE VENNOOTSCHAP

HERNIEUWBARE

COÖPERATIEVE

Inkanteling bestaande belangen

- De cvba zou de lokale betrokkenheid, in overeenstemming met de huidige werking van de financieringsverenigingen, blijven respecteren. Dat houdt in dat alle rekeningsectoren die betrekking hebben op hernieuwbare projecten worden overgenomen door de vennootschap. Het is dus geenszins zo dat alle specifieke rekeningsectoren worden "samen gegooid" tot één sector waarbij alle lokale differentiatie en dus betrokkenheid verdwijnt.
- Concreet zouden de steden en gemeenten hun **vermogensbestanddelen** van de financieringsvereniging die op de hernieuwbare activiteiten betrekking hebben inruilen voor vermogensbestanddelen in de cvba die eveneens specifiek aan deze activiteiten worden gekoppeld.
- Wat het **kapitaal** betreft kunnen dat zowel aandelen zijn in rekeningsectoren waarmee ruimere partnerschappen zijn gefinancierd (EGPF, W4F,...) als sectoren waarmee zuiver lokale projecten zijn gefinancierd (Terranova Solar, SPS FIN,...). Ook eventuele **reserves** die zijn aangewend voor hernieuwbare investeringen zouden mee worden ingekanteld. Dat alles op basis van de huidige situaties binnen de financieringsverenigingen.
- Daarnaast zouden vanuit de financieringsverenigingen ook hernieuwbare investeringen worden ingekanteld die niet met eigen vermogen maar met **schulden** zijn gefinancierd. Deze investeringen zouden met hun schulden en bijbehorende intrestlasten en/of aflossingen worden uitgedrukt in een afzonderlijk klasse of subklasse van aandelen. Dat alles opnieuw op basis van de huidige situaties binnen de financieringsverenigingen en dus de besluiten van de steden en gemeenten.
- Belangrijk is dat voor de steden en gemeenten een duidelijk **overzicht** wordt opgesteld waarbij de huidige situatie wordt vergeleken met de nieuwe situatie, zowel inzake kapitaalverhoudingen, stemrechten als winstdeelnamen. Hiertoe dienen samen met alle commissaris-revisoren ruilverhoudingen te worden vastgelegd. De structuur en principes kunnen worden vastgelegd op basis van de tussentijdse balanssen per 30 juni 2017, waarna de definitieve ruilvoeten voor de splitsing op basis van de afsluitingen per 31 december zouden worden bepaald.

Werkwijze bij nieuwe investeringen

- Om de huidige werkwijze met zijn grote lokale betrokkenheid te respecteren zouden de steden en gemeenten geraadpleegd worden bij het opzetten van **nieuwe participaties** op Vlaams grondgebied, ongeacht de onderliggende financieringsvorm. Datzelfde geldt voor een (nog) niet in de besluitvorming van de gemeenten opgenomen uitbreiding van een bestaande participatie.
- Concreet: indien de raad van bestuur van de cvba zich voorstander toont van een nieuwe participatie of een uitbreiding van een bestaande participatie, zou de raad de betrokken steden en gemeenten bevragen over hun bereidheid te investeren.
- Bij financiering door middel van een **kapitaalverhoging** op niveau van de cvba zouden de steden en gemeenten hun positie kunnen bepalen door al dan niet in te tekenen op de aangeboden aandelen, net zoals nu binnen de financieringsverenigingen het geval is.

- Bij **schuldfinanciering** zouden de betrokken steden en gemeenten evenzeer bevroegd worden over hun bereidheid en kan indien nodig een nieuwe (sub)klasse van aandelen worden gecreëerd die de basis vormt om de opbrengsten (dividenden,...) en kosten (intrestlasten,...) van de investering te verdelen.
- Via deze werkwijze zou geen enkele stad of gemeente zonder inspraak worden meegetrokken in nieuwe investeringen of uitbreidingen van bestaande investeringen.
- Om de **lokale betrokkenheid** te verzekeren zou een systeem van **preferente inschrijvingsrechten** worden gehanteerd bij nieuwe, lokale projecten. Concreet zou bij een nieuwe lokale investering – ongeacht of deze door middel van een kapitaalverhoging of schulden wordt gefinancierd – een preferent recht tot inschrijving worden voorzien voor de stad of gemeente op wiens grondgebied het project plaatsvindt, alsook de omliggende steden of gemeenten.
- Op basis van de ervaringen in de financieringsverenigingen wordt voorgesteld aan de raad van bestuur bevoegdheid te geven om invulling te geven aan de preferente rechten, uiteraard binnen duidelijke statutaire contouren. Immers, de omvang van een lokale investering kan verschillen van project tot project en dus ook de gewenste uitvoeringsmodaliteiten van de inschrijvingen.
- Meer algemeen lijkt het aangewezen dat de raad van bestuur de bevoegdheid heeft nieuwe rekeningsectoren te creëren, conform de huidige werking van de financieringsverenigingen. Sommige privé partners verkiezen immers een samenwerking waarin verschillende projecten worden samengebracht (EGPF, W4F,...), andere privé partners werken eerder via lokale projectvennootschappen (Eneco, Terranova Solar,...).
- Deze dubbele bevoegdheid voor de raad van bestuur, binnen duidelijke statutaire lijnen, houdt niet in dat de raad de steden en gemeenten iets kan opdringen. Het laat gewoon de raad toe **maatwerk** te verrichten in functie van en in overleg met de deelnemers, terwijl stringente statutaire bepalingen kunnen leiden tot eenheidsworst aangezien ze onmogelijk alle denkbare samenwerkingsvormen en investeringsprojecten kunnen voorzien.
- Zoals eerder aangestipt pleit deze werkwijze voor een cvba die inzake flexibiliteit voordelen biedt ten opzichte van een dienstverlenende vereniging enerzijds en een nv anderzijds.

Bestuur

- De statuten omschrijven op een duidelijke, eenduidige maar praktische manier hoe steden en gemeenten kunnen **toetreden tot of uittreden uit** de holding.
- Wat de stemrechten op de **algemene vergadering** betreft zouden de algemene regels van het vennootschapsrecht worden gevolgd, maar wel specifieke meerderheidsvereisten per rekeningsector gelden voor beslissingen die de rechten en plichten van deze sector zouden wijzigen.

- Inzake bestuur en bijbehorende vergoedingen zou de hernieuwbare vennootschap zich volledig richten naar de decretale intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Dat houdt in dat de **raad van bestuur** maximaal 15 leden zou tellen. De statuten zouden de benoemingsprocedure en bijbehorende criteria vastleggen, waarbij zowel met aandeelhoudersgewichten als geografische spreiding rekening wordt gehouden.
- De cvba zou periodieke **informatiesessies** organiseren voor de gemeentelijke mandatarissen en ambtenaren, zodat een ruime informatieoverdracht kan plaatsvinden, bovenop de uiteraard vele informele contacten die zouden worden gehouden en – indien nodig geacht – eventuele specifieke infosessies over mogelijke nieuwe investeringen.

TIJDLIJN

Het voorstel volgt een ambitieuze tijdlijn en dat om verschillende redenen. Ten eerste heeft de raad van bestuur van Intermixt beslist de activiteiten vanaf 1 januari 2018 stop te zetten. Een (tijdige) oplossing voor het beheer van zowel de Vlaamse financieringsverenigingen, Publi-T als Publigas dringt zich dus op.

Ten tweede is voorzien dat in het voorjaar 2018 de beslissing tot verlenging van de DNB's aan de steden en gemeenten wordt voorgelegd. Deze bevraging tezelfdertijd combineren met de voorliggende herstructurering loopt het risico van de kar te overladen, zeker in een jaar met lokale verkiezingen.

Daarom wordt volgende tijdlijn gehanteerd, in het scenario van opeenvolgende goedkeuringen:

- september 2017: goedkeuring van de herstructurering en alle bijbehorende documenten door de raden van bestuur van de financieringsverenigingen en de DNB's en bijeenroeping van de buitengewone algemene vergaderingen;
- oktober – november - december 2017: goedkeuring van de splitsing door de gemeenteraden (en provincieraden tot de uittreding uit de financieringsverenigingen);
- december 2017: goedkeuring van de splitsing door de buitengewone algemene vergaderingen van de financieringsverenigingen, de DNB's en de hernieuwbare cvba, alsook door de raad van bestuur van Intermixt. Dat alles o.m. onder de opschortende voorwaarde dat de Vlaamse toezichthoudende overheid de bijbehorende statutenwijzigingen van de DNB's goedkeurt;
- 1 januari 2018: inwerkingtreding van de overdracht van het personeel van Intermixt.
- april 2018 (of zodra mogelijk): retroactieve inwerkingtreding van de splitsing van de financieringsverenigingen per 1 januari 2018 na verwezenlijking van de opschortende voorwaarde van de goedkeuring van de statutenwijziging van de DNB's door de Vlaamse toezichthoudende overheid.